

Akademia Katolicka w Warszawie

Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi

SYLABUS PRZEDMIOTOWY

Kierunek studiów	Teologia
Specjalność	Teologia ogólna
Forma studiów	Stacjonarne
Stopień studiów	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki

1. Przedmiot

Nazwa przedmiotu w języku polskim	Penitencja
Nazwa w języku angielskim	Penitence
Język wykładowy	Polski
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy

2. Forma i miejsce zajęć, liczba godzin i punktów ECTS w planie studiów

2.a. Studia stacjonarne

Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Praktyka	Punkty ECTS	Miejsce zajęć
45	15	----	---	6	Sala dydaktyczna

3. Cele przedmiotu

1.	Celem przedmiotu jest przygotowanie alumnów do posługi w sakramencie pokuty i pojednania. Przygotowanie obejmuje swoim zasięgiem zarówno zajęcia teoretyczne jak i praktyczne ćwiczenia. Zajęcia mają przygotować alumnów do odpowiedzialnego podjęcia posługi duszpasterskiej w konfesjonale. Celem jest teoretyczne i praktyczne nabycie umiejętności sprawowania sakramentu pokuty i pojednania zgodnie z rytuałem <i>Obrzędów pokuty</i> i innych dokumentów Kościoła.
----	--

4. Wymagania wstępne

1.	Podstawowe znajomość zagadnienia grzechu. Znajomość prawa kanonicznego oraz podstaw z teologii pastoralnej i psychologii jako dziedzin niezbędnych do owocnego sprawowania sakramentu pokuty i pojednania.
----	--

5. Przedmiotowe efekty kształcenia

Kod efektu kształcenia przedmiotu	Opis efektu kształcenia	Kod efektu kształcenia kierunku
EK_W1	Zna proces rozwoju religijno-duchowego, jego uwarunkowania i zagrożenia. Zna zagadnienie grzechu i przebaczenia w przekazie biblijnym i teologicznym.	P7S_WG
EK_W2	Wykazuje uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę z zakresu teologii systematycznej (fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej). Znajomość podstawowych dokumentów Magisterium Kościoła dotyczących sakramentu pokuty i pojednania.	P7S_WG
EK_W3	Wykazuje uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę z zakresu teologii praktycznej.	P7S_WG
EK_W4	Wykazuje uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia, z uwzględnieniem ich wszelkich podstaw. Zdobył wiedzę do ważnego i owocnego sprawowania sakramentu spowiedzi w poszczególnych życiowych sytuacjach i w odniesieniu do poszczególnych kategorii penitentów.	P7U_W
EK_W5	Wykazuje pogłębioną wiedzę z zakresu teologii słowa Bożego i sakramentów oraz ich zastosowania w konkretnych przypadkach w sakramencie pokuty i pojednania.	P7U_W
EK_U1	Poprawnie posługuje się systemami normatywnymi, normami i regułami (dogmatycznymi, etyczno-moralnymi, prawnymi, zawodowymi) Kościoła katolickiego w celu rozwiązywania konkretnych problemów.	P7S_UW
EK_U2	Analizuje i interpretuje problemy edukacyjne, wychowawcze i katechetyczne wykorzystując wiedzę teoretyczną z pedagogiki i psychologii w powiązaniu z teologią.	P7S_UW
EK_U3	Omawia sposób właściwego sprawowania liturgii i obrzędów Kościoła katolickiego. Umiejętne wykorzystywanie nabytej wiedzy w celu owocnego i specjalistycznego wypełniania zadania duszpasterskiego w Kościele przez sprawowania sakramentu pokuty.	P7S_UW
EK_U4	Prezentuje samodzielnie przygotowane homilie i inne wystąpienia związane z działalnością duszpasterską.	P7S_UK P7S_UW
EK_K1	Identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z życiem indywidualnym i społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dylematów doktrynalnych i etyczno-moralnych.	P7S_KR
EK_K2	Wskazuje na problemy moralne i dylematy etyczne związane z aktywnością ludzi i proponuje rozwiązania optymalne z punktu widzenia światopoglądu chrześcijańskiego.	P7S_KR
EK_K3	Uzasadnia konieczność podejmowania przez całe życie rozwoju osobistego religijno-duchowego i wspomagania innych w tym rozwoju.	P7U_K

6. Treści kształcenia

L.p.	Tematyka wykładów
W.1	Sakrament pokuty w świetle wstępu <i>Obrzędów pokuty</i> .
W.2	Sakrament pokuty w oparciu o <i>przypowieść o Dobrym Samarytaninie</i> .
W.3	Pozasakramentalne formy czynienia pokuty.
W.4	Zagadnienie grzechu: w Księgach Starego i Nowego Testamentu: ujęcie tradycyjne, współczesne i w <i>Reconciliatio et paenitentia</i> .
W.5	Zagadnienie grzechu ciężkiego i powszedniego: ujęcie tradycyjne, współczesne i w <i>Reconciliatio et paenitentia</i> .
W.6	Pokuta i odpuszczenie grzechów w Biblii. Spowiedź a pomoc psychologiczna.
W.7	Praktyki pokutne (wybrane okresy w historii Kościoła).
W.8	Współczesne przyczyny zaniku poczucia grzechu i winy.
W.9	Współczesny kryzys sakramentu pokuty. Przyczyny „zewnątrzne”, ze strony penitenta i ze strony spowiednika.
W.10	Biblijno-teologiczne podstawy sakramentu pojednania.
W.11	Sakramentalne akty penitenta.
W.12	Typologia penitentów.
W.13	Obowiązki spowiednika: przed rozgrzeszeniem, przy udzielaniu abszolucji i po jej udzieleniu.
W.14	Tajemnica spowiedzi.
W.15	Konieczność, okoliczności, czas i sposób stawiania pytań.
W.16	Odmówienie a odłożenie rozgrzeszenia. Rozgrzeszenie warunkowe.
W.17	Spowiedź generalna i spowiedź „furtkowa”.
W.18	Spowiednik jako: działający <i>in persona Christi</i> oraz jako: sędzia, lekarz, nauczyciel, dobry pasterz i brat. Inne cechy i kwalifikacje spowiednika.
W.19	Grzech i pojednanie na podstawie przypowieści o <i>synu marnotrawnym</i> . [Analiza wierszy Łk 15,11-32].
W.20	Miejsce i czas sprawowania sakramentu pokuty. Sens i znaczenie sprawowanego nabożeństwa pokutnego.
W.21	Praktyka spowiadania a kierownictwo duchowe. Posługa spowiednika w odniesieniu do ludzi poranionych duchowo.
	Tematyka ćwiczeń
C.1	Praktyczne przygotowanie do sprawowania sakramentu pokuty i pojednania.
C.2	Aktualne zasady sprawowania sakramentu pokuty i pojednania.
C.3	Dyskusja wokół spowiedzi drogą elektroniczną.
C.4	Pojednanie wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem; pojednanie jednego penitenta; pojednanie wielu penitentów z ogólną spowiedzią i rozgrzeszeniem (na podstawie Rytuału).
C.5	Zasady udzielania rozgrzeszenia; uwalniania od cenzur; odpustu zupełnego na godzinę śmierci.
C.6	Praktyczne zasady przeprowadzania celebracji pokutnych.

7. Literatura

Lp.	Obowiązkowa
1.	Jan Paweł II, Adhortacja <i>Reconciliatio et paenitentia</i> .
2.	Jan Paweł II, Encyklika <i>Dives in misericordia</i> .
3.	Jan Paweł II, List Apost. <i>Misericordia Dei</i> .
4.	Kongregacja ds. Duchowieństwa, <i>Kapłan – szafarz miłosierdzia Bożego</i> , Tarnów 2011.
5.	Płatek J., <i>Sprawowanie Sakramentu Pokuty i Pojednania</i> , Częstochowa 2001.
	Uzupełniająca
1.	Augustyn J., <i>Ojciec wzruszył się głęboko</i> , Kraków 1994.
2.	Ciccolo G., Targoński F., <i>Poradnik spowiednika</i> , Kraków 2008.
3.	Drożdż A., <i>Sakrament pojednani z Bogiem i z Kościołem</i> , Tarnów 1994.
4.	Kasper W., <i>Miłosierdzie. Klucz do chrześcijańskiego życia</i> , Poznań 2014.
5.	Kasztelan J., <i>Sprawowanie sakramentu pokuty</i> , Kraków 1993.
6.	Liszewski T. Matuszewski K., <i>Spowiednik wobec dramatu wykorzystania seksualnego</i> , Kraków 2021.
7.	Marcol A., <i>Pokuta i sakrament pokuty</i> , Opole 1992.
8.	Perz Z. (red.), <i>Grzech i nawrócenie a sakrament pokuty</i> , Warszawa 1999.
9.	Ryś G., <i>Skandal miłosierdzia</i> , Kraków 2012.
10.	<i>Sztuka spowiadania. Poradnik dla księży</i> , red. J. Augustyn, S. Cyran, Kraków 2006.
11.	Wolski J., <i>Rozgrzeszanie penitenta zaangażowanego bezpośrednio lub pośrednio w procedurę in vitro</i> , w: <i>Poradnik spowiednika. Materiały uzupełniające marzec 2011</i> , red. P. Góralczyk, Warszawa 2011, D.33, 1-15.
12.	Wolski J., „ <i>Christus Medicus</i> ”. <i>Uzdrowiająca wszechmoc Boga</i> , w: <i>Poradnik spowiednika. Materiały uzupełniające marzec 2012</i> , red. P. Góralczyk, Warszawa 2012, B.28, 1-18.

8. Metody dydaktyczne

Metoda dydaktyczna	Symbol realizowanego tematu
Wykład informacyjny, problemowy i konwersatoryjny	W.1-W.21
Analiza tekstów i dyskusja. Przygotowanie i omówienie szczegółowego możliwego i trudnego z sakramentu spowiedzi. Praktyka spowiednicza.	C.1-C.6

9. Nakład pracy studenta

9a. Studia stacjonarne

Opis	Liczba godzin	Liczba ECTS
Udział w zajęciach dydaktycznych.	45	1,5
Udział w ćwiczeniach.	15	0,5
Praca własna z lekturą obowiązkową i dodatkową.	50	2
Przygotowanie prezentacji lub pisemnej pracy zaliczeniowej.	15	0,5
Przygotowanie czterech tematycznych nauk nabożeństwa pokutnego.	12	0,5
Bezpośrednie przygotowanie do dwóch egzaminów.	25	1

Nakład pracy studenta w godzinach: 162; Liczba punktów ECTS: 6

10. Kryteria oceny

Na ocenę 2.0	<i>Niedostateczna.</i> Brak podstawowych wiadomości dotyczących treści wykładów i ćwiczeń. Brak podstawowych umiejętności i kompetencji określonych w efektach kształcenia. Bierny udział w ćwiczeniach. Brak zaliczenia referatu lub kolokwium. [W,U,K]: Wiedza, umiejętności i kompetencje - poniżej 55% opanowania.
Na ocenę 3.0	<i>Dostateczna.</i> Posiadanie minimalnych wiadomości, umiejętności oraz kompetencji określonych w wymaganiach. Minimalna aktywność na ćwiczeniach. Zaliczenie referatu lub kolokwium. W,U,K - opanowanie uzyskane na poziomie 55-65%.
Na ocenę 3.5	<i>Dostateczna plus.</i> Posiadanie minimalnych wiadomości, umiejętności oraz kompetencji określonych w wymaganiach. Dostateczna aktywność na ćwiczeniach. Zaliczenie referatu lub kolokwium. W,U,K - opanowanie uzyskane na poziomie 65-75%.
Na ocenę 4.0	<i>Dobra.</i> Dobra znajomość omawianych zagadnień oraz dobre zdobycie umiejętności i kompetencji określonych w wymaganiach. Duża aktywność na ćwiczeniach. Zaliczenie referatu lub kolokwium. W,U,K - opanowanie uzyskane na poziomie 75-85%.
Na ocenę 4.5	<i>Dobra plus.</i> Wyróżniająca znajomość omawianych zagadnień, zdobycie umiejętności i kompetencji określonych w wymaganiach. Wyróżniająca aktywność na ćwiczeniach. Zaliczenie referatu lub kolokwium. W,U,K - opanowanie uzyskane na poziomie 85-95%.
Na ocenę 5.0	<i>Bardzo dobra.</i> Znakomita znajomość omawianych zagadnień, zdobycie umiejętności i kompetencji określonych w wymaganiach. Wybitna aktywność na ćwiczeniach. Bardzo dobre zaliczenie referatu lub kolokwium. W,U,K - opanowanie uzyskane na poziomie powyżej 95%.
Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Forma zaliczenia przedmiotu (wykładu): egzamin ustny. Ćwiczenia zaliczane na podstawie uzyskania pozytywnej oceny prezentacji wybranego zagadnienia odnoszącego się do typologii penitentów. Nadto obowiązuje praktyczny sprawdzian z przygotowania do sprawowania sakramentu pokuty.

11. Prowadzący przedmiot

Osoba odpowiedzialna za przedmiot	ks. dr hab. Jan Wolski
Osoba prowadząca wykład	ks. dr hab. Jan Wolski
Osoba prowadząca ćwiczenia	ks. dr hab. Jan Wolski

Sylabus obowiązujący w roku akademickim 2022/2023.

.....
podpis autora

.....
podpis kierownika AKW